

עולם ההלכה

מכון סמיכה
ניש ככל אחד
נולם החכמה

י"ט תמוז תשפ"ו

שבת קודש פ' פנחס

גיליון ע"ח

עולם התשובה

לקט שאלות ותשובות

עולם התפילה

הרב חיים אברהם זאקסניסקי ר"מ במכון סמיכה ורב דק"ק השיבנו ניו יורק

The Search for the Lost Techeiles

Rabbi M.M Prescott Rosh Yeshiva Machon Smicha

Question: I've seen recently some people wearing techeiles strings on their tzitzis, and it's becoming somewhat popular in certain circles. What has changed now, when over the past generations techeiles wasn't really on the table at all? Also, if the true chilazon has indeed been found, what accounts for the hesitation among the majority of people to wear it?

Answer: We'll start with a basic background. In recent times, two main theories have circulated regarding the identity of the chilazon — the source of the techeiles dye described in the Torah. One was publicized by the Radzyner Rebbe in the late 1800s, and the other by Rav Yitzchak Herzog several decades later. The Radzyner's techeiles was manufactured and distributed for use even before the turn of the century, while Rav Herzog's identification took half a century to be put into practice — the method for processing the dye into proper techeiles blue was only discovered much later. Interestingly, the two chilazon candidates are entirely different creatures: the Radzyner identified the common cuttlefish, a squid-like creature that releases ink when threatened, while Rav Herzog pointed to the Murex trunculus, a snail native to the Mediterranean coast.

A Mitzvah Interrupted

Techeiles was used continuously from *Matan Torah* through the time of the Gemara, as clearly indicated in numerous passages. What is also well established is that by the time of the early Rishonim, *techeiles* was no longer available, and for over a thousand years the mitzvah of *tzitzis* took on a different appearance — without the required blue thread alongside the white.

This does not mean the mitzvah of *tzitzis* went unfulfilled. *Techeiles* is not an independent mitzvah but a component of the broader mitzvah of *tzitzis* (Rambam, Sefer HaMitzvos, Aseh 14). The mitzvah consists of tying white strings onto a four-cornered garment, with an additional detail of including a string dyed *techeiles*. This detail, however, is not *me'akev* — the Mishnah states explicitly, "*techeiles einah me'akeves es ha-lavan*" (Menachos 38a). When *techeiles* is unavailable, the mitzvah of *tzitzis* remains valid, and there is no *bittul mitzvah*, since *techeiles* is not its own independent obligation. There is merely a deficiency in the fuller fulfillment of *tzitzis*. When available, one is obligated to use it; when not, white strings alone suffice.

The fact that a component of a mitzvah ceased entirely for so many generations is itself notable. Jews have remained steadfast in *kiyum hamitzvos* throughout the generations, and aside from *mitzvos hateluyos*

בדבר טלפון, רדיו ומיקראפון לכל דבר שבקדושה (ובו נחלק לשני חלקים): חלק א'

השומע קדיש וברכות ע"י מכשירים אלו אם יש לענות אמן אחריהם כתב החבר בסימן נה סעיף כ היו עשרה במקום אחד ואומרים קדיש וקדושה אפילו מי שאינו עמהם יכול לענות. וי"א שצריך שלא יהא מפסיק דבר שאינו נקי או עבודת כוכבים. הנה מה שכתב שצריך שלא יהא מפסיק דבר שאינו נקי - הנה במסכת סוטה (דף לה): איתא: אמר רבי יהושע בן לוי, אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. והסבירו התוס' במסכת ראש השנה (דף כ"ז סוף ע"ב), שהכוונה לומר שאם שומע קדושה ואמן יהא שמייה רבה מהצבור עונה עמהם, ואין המחיצה מפסקת למונעו מלענות עם הצבור. ולכאורה גם בנדון זה דשומע ברכה וקדיש מפי שיידור חי ורדיו וכדו' דיש לענות אמן אף שאינו עומד אצל המברך (או החזן) ואין המחיצה מפסקת בינו לבין הקב"ה.

אכן כתב הבית יוסף (ס' נ"ה) שאם יש טינופת או עבודה זרה מפסקת בינו לבין הצבור לא יענה עמהם, הובא בשלחן ערוך הנזכר למעלה בשם יש אומרים. ועל פי זה י"ל שהשומע מחבירו דרך טלפון וכדו', לא יענה אחרי אמן, משום שמסתמא ישנה טינופת או עכו"ם מפסקת בין חבירו לבינו. [ובמצב שליכא לחוש להפסק עכו"ם או טינוף וכמו בחתונה שהרב מברך הברכות ע"י מיקראפון ודאי דיש לענות, וזה פשוט.]

וברור דכדי לירד לעומק הדין יש לברר אם הי"א שבשלחן ערוך חולק על הדיעה ראשונה, ואם כן (דפליגי) יש לומר דכן דעת השלחן ערוך, כדעה קמיתא ודלא כהי"א (ויש לברך), וכמו בשאר מקומות דאמרינן דפוסק כשיטה הנקראת בלשון סתם ולא כהיש מי שאומר (עיין ש"ך הנהגת איסור והיתר י"ד סו"ס רמ"ב). או דילמא אין הי"א חולק בכלל אלא בא לפרש הדיעה קמיתא ולכו"ע אסור לענות.

דעת השלחן ערוך

והנה עיין בלבושי שרד על השלחן ערוך שכתב ז"ל: "משמע שדיעה ראשונה עיקר מדכתב דיעה זו בלשון י"א, וכן משמע דס"ל להרמ"א בסימן ע"ט סעיף א' כמ"ש המג"א שם ס"ק ג", עכ"ל. [1] וכנראה דכן דעת הגאון מוילנא, דבספר מעשה רב (ס' מ"ז) איתא: "קדיש וקדושה ואמן יכול לענות כששומע מבית לבית אפילו כשיש הפסק דבר שנזכר בשו"ע (הנ"ל) כיון שאינו רואה", וזה כדעת הלבושי שרד דהעיקר בהלכה כדעת הראשונה. [2] וראיית בשות יחווה דעת (ח"ב ס' ס"ח) שכתב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שכן דעת השו"ת דברי יששכר (סימן ו') לפסוק כדעת הלבושי ע"ש. וכ"כ בספר משנה ברורה (סימן נ"ה ס"ק ס"ב): "מדמכתב השו"ע דין זה בלשון י"א משמע דדין זה לא פסיקא ליה", ע"כ. ולפי זה יש לענות אמן אחר ברכות וקדיש הנשמעים ע"י רדיו וטלפון אף שמסתמא יש הפסק צואה ביניהם וכנ"ל.

אמנם לא כן דעת הגאון רבי יעקב חיים סופר זצ"ל בספרו כף החיים (ס' נ"ה ס"ק צה-צו) ז"ל: "ידע שהגב שהשו"ע העתיק בשם יש מי שאומר מ"מ הלכה פסוקה ומוסכמת היא, אלא שכן דרך הרב"ש שדין חדש שלא מצאו בפירוש כ"א בפוסק א' כותבו בלשון יש מי שאומר וכי' ודלא כמ"ש בלבושי שרד", ע"כ.

וברוך שמצאתי שדן בזה הגאון ממונקאטש בשו"ת מנחת אלעזר (ח"ב ס' ע"ב) ומתחילה חשב לומר שדעת היש אומרים היא שלא כהדעה ראשונה שהובאה בסתם, ואם כן הלכה כסתם, ושוב העיר מדברי הפרי מגדים בכללי הוראת איסור והיתר, שבכגון זה אין דעת היש אומרים לחלוק אלא לפרש דעה הראשונה ואם כן הלכה היא. ועל פי זה דן שהשומע ברכה מחבירו דרך הטלפון, לא יענה אחרי אמן משום שמסתמא ישנה טינופת או עכו"ם מפסקת בין חבירו לבינו, וזה ממש כנ"ל. אכן מסיק שם לדינא דמותר לענות ע"ש.

ברכה מעל טייפ

ויש לדעת שהשומע ברכה מעל טייפ בודאי אינו עונה אמן אחר ברכותיו, וכמבואר בתשובות הגאון רבי חיים ברלין שהובאו בספר אהלי אהרן ח"ב סימן ס"ד, וכן פסק בשו"ת פרי השדה ח"ג ס' צ"א אות ג' ע"ש. וא"כ יש להקשות דאין אמרינן דלדעת הלבושי והגר"א הנ"ל דיש לענות אחר ברכות הנשמעים ע"י רדיו ומיקראפון, דהרי במכשירים כאלו עדיין אינו קולו ממש וכאשר ביאר זאת הציץ אליעזר בח"ד ס' כ"ו, על יסוד בירור מומחים לאותו דבר דהקול ששומעים אינו קול האדם, דקול האדם חולף ונעלם לזרם משתנה וגלי האויר משתנים לזרמים חשמלים קטנים ושוב מתחלפים הזרמים החשמלים לגלי אויר וחוזר ונוצר מחדש גלי-קול, וזאת בעזרת המנורות המגבירים את הזעזועים הנעשים ע"י האדם בעצמת דיבורו ע"ש ביתר אריכות. וא"כ יש להתדמות לטייפ שבשניהם אינו שומע הברכה מפי בר חיובא?

שכתב השלחן ערוך ס' קכ"ד: "לא יענה אמן יתומה, דהיינו שהוא חייב בברכה אחת ושליח צבור מברך אותה וזה אינו שומעה, אף על פי שיודע איזו ברכה מברך השליח-צבור, מאחר שלא שמעה לא יענה אחריו אמן," וה"ה בנד"ד כיון שנחשב שרק יודע איזה ברכה הוא מברך אך אינו בגדר כשומע הברכה, דאין לענות". ושוב כתב דבר חדש: ואף גם ברכה שאין השומע מחוייב לצאת ידי חובתה [דמותר לענות ובלבד שיודע מה ברכו עתה וכמבואר בשלחן ערוך סי' רט"ו ס"ב] ג"כ אפשר דרק אם עומד בבית הכנסת או אילו סמוך לו ושומע חזרת הש"ץ או שאר ברכות ע"י רם-קול אז שפיר נגרר אחר הצבור ועונה אמן מידי דהוי אאלכסנדריא של מצרים, משא"כ כשעומד רחוק ושומע ע"י טלפון נלע"ד שאין לענות כלל אמן על שום ברכה ודינו כעונה אמן בלטלה, והואיל והוא שומע את הברכה רק ממברנה ולא מפי אדם, וכמו"ש כמה פעמים שע"י תנודות הממברנה חשוב רק כיודע לכוון את הרגע שהאדם עומד ע"י המיקרופון ומברך, וכיון שכך מסתבר דבכה"ג שהוא עומד רחוק ואין לו שום צירוף עם המברך דאין לענות אמן על ברכה זו, ע"כ.

דעת החולקים

ויש לדעת דלדברי כמה פוסקים יכולים להוציא אחרים במצוות הבדלה וכדומה ע"י מכשירים כאלו [וכמו שאבאר בסמוך בחלק ב' בעזה"י], וע"כ סב"ל דבנד"ד יש לו דין של שומע מפי המברך, וע"כ יש לענות אמן אחרי ברכות וקדיש הנשמעים על ידי טלפון וכדו'. וכמו"ש הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סימן צ"א אות ד') דלדבריו דאפשר להקל לצאת חיוב הבדלה ע"י טלפון א"כ יש לענות אמן ז"ל: "וכן צריך לענות אמן על ברכה ששומעים ע"י טלפון וע"י מיקרופון מספק", עכ"ל.

[1] והוא מ"ש הרמ"א שם: ש"ץ המתפלל וצואה בביכה"נ וכו' צריך לשתוק עד שיוציאה, מאחר שמוציא רבים וכו' וא"א שלא יהא מן הקהל בתוך ד"א של הצואה. וכתב המג"א: משמע דאם שום אדם אינו יושב בתוך ד' אמות של הצואה מותר להתפלל אע"פ שהצואה מפסקת ביניהם וכו' מיהו בסימן נ"ה ס"ב י"א דלא יענה אמן כשיש צואה מפסקת ביניהם, עכ"ל.
 [2] ובשיטת הגר"א יש לעניין בשו"ת יחזקאל דעת ח"ב ס"ח ובשו"ת אבני ישפה ח"א סימן ט' ע"ש.
 [3] וכ"כ בשו"ת באר משה ח"ו בקונטרס אלעקטריק סי' י"ז.

הגר"ח ברליץ

ובאמת כ"כ בספר שערים מצויינים בהלכה (ח"א סימן ו' אות ה'), שהביא דברי המנחת אלעזר הנ"ל דמחוייב לענות קדושה וברכו ואמן על ברכה ששומע באופן זה, ושוב דחה: "אבל בזמננו כבר נתגלה דפועולת כל המכשירים האלו כטאלפון ורדיו וכדומה אינו שומע קול המדבר בעצמו, ופועולת כל המכשירים מהפכים גלי קול אדם לגלי חשמל (אלעקטרי) וחוזר תיכף ומהפכו לגלי קול, ולכן המכשיר הקולט את הקול דומה לתקליט של גראמפון (טייפ) שהשומע ממנו רק קול תקליט שומע ולא קול אדם בעצמו. וממילא אינו יוצא שום מצוה ואינו עונה קדושה וברכו ואמן אחר ברכות האלו".

שוב ראיתי שהגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל הנ"ל הרגיש בזה בשו"ת יחזקאל דעת ח"ל: אכן החילוק מבואר, ששם [בטייפ] הקול של המדבר נפסק מכבר, ופנים חדשות באו לכאן, כשהוא שומע מהתקליט, שאינו בר חיוב, וכפית כעץ יעננה. אבל השומע מהרדיו בשידור חי, סוף סוף ברור שבאותה שעה הצבור עומדים במקום מסויים ואומרים קדיש וי"ג מדות וכדומה, לפיכך נראה שרשאי לענות עמהם. [3] והרי זה דומה למה שאמרו בסוכה (נא:) במעשה של בני אלכסנדריא של מצרים שהיה שם קהל רב ולא היו יכולים כולם לשמוע מפי השליח צבור את הברכות, והיו מניפים בסודרים כדי שידעו חתימת הברכות ויענו אמן. והבירו התוס' שם שאין זה בכלל אמן יתומה, והואיל והיו יודעים באיזו ברכה השליח צבור עומד, ורק לא היו שומעים אותו. וראה בשלחן ערוך (או"ח ס' קכ"ד סעיף ה'), וה"ה כאן שהוא שומע הקדיש ויודע על מה שהוא עונה אמן רשאי לענות, יענו"ש שהביא כן ג"כ מהשו"ת י"ה הגדול סימן כ"ט לחלק בין תקליט ושידור חי. וברור לפי זה דאם יש על הרדיו או טאלאוויזן איחור זמן (Time delay) דאין לענות ודינו כטייפ, וזה פשוט.

שיטת רבי שלמה זלמן אורבך זצ"ל

בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סימן ט') אחר שבירר אופן מעשיהם של מכשירים אלו, ושברור לו כחמה דאין הקול של הרדיו וטלפון היו כקולו של המברך אלא הוא קול הבא על ידי זרם חשמלי באמצעות ממברנה, החליט לדעתו דהשומע ברכה ע"י מכשירים כאלו דינו כמו סודרים שהיתה באלכסנדריא של מצרים דחשיב רק כיודע באיזו ברכה הש"ץ עומד ולא יותר, ומסיים: "וכיון שכן נראה שאין לענות כלל אמן על ברכה שהוא מחוייב לצאת בה [וכמו

Can Someone Charge a Neighbor for Using His WiFi Connection?

Rav Yosef Greenwald, Rav of K'hal Dexter Park

Question: My neighbor has an open wireless internet connection. Can he charge me for using his WiFi without permission?

Answer: In a general sense, using someone's wireless connection slows down his computer, so this would be a case of chaseir; therefore, he can charge you for having used it.

The amount he can charge is subject to a machlokes Rishonim regarding whether we say that one who has hana'ah that caused the owner a loss can only be charged for the amount of loss that he caused, or if we say "megalgelim alav es hakol" and he can be charged the full value of the benefit he received. We pasken like the opinion that says "megalgelim alav es hakol"; therefore, you can be charged for the entire value of having used his wireless connection.

It could be argued that if you would only use the neighbor's WiFi in the middle of the night when he is presumably asleep, you are not causing him any loss and, therefore, cannot be held liable. However, it would seem that even this is causing him a loss, as the efficacy and security of the connection is compromised when someone else is tapping into it.

Going forward, he certainly can object to you using his wireless connection for free, even if you would not be causing him any loss.

If Someone Stores His Boxes in an Unused Warehouse Without Permission, Is He Obligated to Pay Rent?

Question: My friend heard that I have some extra space in my warehouse and asked if he could rent the space to store some boxes there. I declined because I wanted the space available in case I needed it. I went away for a few weeks and, when I got back, I saw that he had stored boxes there without my permission. Can I bill him?

Answer: At first glance, this seems a classic case of Zeh Nehene v'Zeh Lo Chaser. The case the Gemara discusses involves a person who moves into his friend's house without him being aware and without causing any loss to the homeowner. This would be very improbable today because when someone moves into his friend's house or bungalow, he would inevitably cause the owner some expense through his usage of electricity and water. In the case in question, however, the friend is merely putting his boxes down in a warehouse. If he doesn't turn on the lights or water, he isn't causing any loss to the owner at all.

However, the Shulchan Aruch rules that if a potential customer makes it clear that he would have been willing to pay the owner for the usage, he can be charged for his usage even if no agreement was ever reached. In this case, since the friend clearly indicated that he would have been willing to pay rent for the warehouse space, putting his boxes down is considered a consummation of that proposal, and he would have to pay if he did end up using the space.

ba'aretz and avodas Beis HaMikdash, virtually every mitzvah has been preserved through every hardship. Techeiles stands as a striking exception, and several meforshim find allusions to this in the pesukim themselves. The Alshich, Ohr HaChaim, and Chasam Sofer note that the pasuk describing tzitzis uses the term "l'doroseichem" — for all generations — regarding the white strings, but omits that term regarding techeiles, hinting that techeiles would not remain available in every generation.

The likely cause of this disruption was the gradual migration of Jewish communities from the Middle East — the chilazon's natural habitat — to other continents. Throughout the medieval period, there is no record of any serious attempt to locate the chilazon. Communication between regions was limited, travel was arduous, and scientific research was local and constrained. It was only with the rise of modern science and the industrial age — when the world became more connected and research grew far more rigorous — that genuine attempts to rediscover the chilazon began.

The Radzyner Rebbe's Theory

The Radzyner Rebbe, Rav Gershon Chanoch Henech Leiner, was a *gaon* in both *nigleh* and *nistar*, and was additionally well-versed in chemistry, engineering, and medicine. Fluent in several languages, he had access to the cutting-edge research of his day — knowledge he applied practically. It is told that he used to prescribe medicines in Latin for many who turned to him for help. The breadth of his accomplishments in a relatively short life of fifty-one years — his many *sefarim*, alongside his leadership of a *chassidus* — is remarkable.

He drew on this knowledge and the newly established scientific institutions of his time, particularly the Stazione Zoologica in Naples, a research institute housing a world-class aquarium with a vast range of marine species available for study. His conclusion was that the common cuttlefish best matched Chazal's description of the *chilazon*, with the dye derived from the ink it releases.

The Gemara in Menachos (44a) describes the *chilazon*: "*Its body resembles the sea, its form resembles that of a fish, it emerges once in seventy years, and with its blood one dyes techeiles; therefore it is expensive.*" The Radzyner explained that the "resemblance to the sea" refers to the cuttlefish's remarkable ability to change color when frightened — paralleling the sea's shifting hues based on light and other variables. He explained the description "resembling a fish" as indicating precisely that the creature is *not* a fish — fitting, since the cuttlefish is in fact a squik-like creature that merely resembles one. This is merely a glimpse into the Radzyner's extensive work, *Sefunei Temunei Chol*, which addresses the matter in great depth.

The third detail in the Gemara — that the creature surfaces only once every seventy years — posed a challenge. The Radzyner responded on two fronts: first, that this particular detail is not codified by the Rambam and is therefore not binding *halacha l'maaseh*; second, that ecosystems change over time, and not every natural phenomenon described by Chazal necessarily persists unchanged. He cited the carob tree, described by Chazal as bearing fruit only after seventy years, which in his time bore fruit immediately — clear evidence that nature itself can shift.

He further supported this from the Gemara in Shabbos (75a), which references the *pasuk* describing that Nevuzaradan left behind "*yogvim*" in Eretz Yisrael. Rav Yosef identifies *yogvim* as *chilazon* hunters, implying an ongoing occupation — evidence of a thriving industry in which the creature was harvested regularly, not merely once in seventy years.

A significant difficulty with the cuttlefish theory is that Chazal describe the *chilazon* as a snail-like creature possessing a shell — a feature the cuttlefish lacks. The Radzyner addressed this by explaining that an outer covering close to the creature's body suffices to qualify as a shell.

Despite his efforts, the theory was not widely accepted, for two primary reasons. First, the blue color does not come directly from the cuttlefish's "blood" — which is in fact reddish-brown — but only after other chemicals are introduced, meaning the blue color originates primarily from those added ingredients rather than the creature itself. Second, the absence of a snail-like shell remained a significant obstacle. His own *chassidim*, along with some

Breslover chassidim, did adopt the practice and began wearing techeiles strings dyed from cuttlefish ink — but most poskim of his generation were not persuaded past these two objections, and the practice did not spread further.

Rav Herzog and the Murex Trunculus

Several decades later, Rav Yitzchak Herzog proposed that the true chilazon is the *Murex trunculus*. Unlike the Radzyner's approach, which was based on matching Chazal's physical description, Rav Herzog built his case on archaeology and ancient Greek accounts of royal blue dye production, both of which pointed toward the *Murex*. Chazal identify the location where the chilazon was found and techeiles was manufactured: the area of Tzur and Tzidon, within the territory of Zevulun, along the northern Mediterranean coastline of Eretz Yisrael. Substantial mounds of *Murex* shells have been discovered in precisely this region, indicating a thriving dye industry — including identified ancient dye shops, some still bearing blue residue on pottery fragments. This evidence pointed clearly toward the *Murex* as the historical source.

Rav Herzog, however, was unable to successfully process the dye into the proper blue color, and the matter lay dormant for decades. Interest was later revived by Rav Eliyahu Tavger, who in 1988 succeeded in dyeing wool blue using *Murex* blood. He began wearing the new techeiles the following year and published his findings in the journal *Moriah*. Organized production for the broader public began in 1993 with the founding of Ptil Techeiles.

The *Murex* theory has attracted considerably more support than the cuttlefish theory, largely because it aligns well with Chazal's description: like the *chilazon*, the *Murex* is found both in the sea and on land, and it possesses a shell. Its strongest support, however, comes from archaeology — the substantial quantities of *Murex* shells found at the very sites Chazal identify as historic centers of techeiles production. Combined with the historical fact that no other source of marine blue dye was known in the ancient world, this evidence convinced many. In next week's article we'll discuss why the hesitation remains.

Derived and Unsolicited Benefits:

Neheneh and Yored | Rabbi Baruch Fried, Dayan Bais Havaad

Undoing the Work

If the worker decides of his own accord to undo his work, he may do so if the work has not negatively impacted the owner's property at all. If it has, such as if trees were planted and begun extracting nutrients from the ground, the worker may not undo his work if the owner wishes to keep it and pay him as a yored. However, if the owner instructs the worker to undo his work, he may do so even if the owner later retracts.[1] According to some Rishonim, if the owner saw the job and expressed his approval, the unsolicited laborer can no longer decide to undo his work, even if it did not have a negative impact, because by expressing approval, the owner gains possession of it, retroactively to when the service was provided.[2]

If upon discovery of the work being done, the recipient claims that the added value is worthless to him and that he would like the worker to undo the job, he can make that demand and is exempt from paying the worker anything.[3] Moreover, the worker must pay the expenses necessary for the job to be undone.[4] According to some Poskim, if the work cannot be undone without resulting in a complete loss that makes undoing it out of the question [such as a paint job], the owner must accept the job and pay the mishtarshei amount.[5] Other Poskim disagree, and state that if according to the assessment of a Bais Din, the owner is completely dissatisfied with the work that was done, he is exempt in any case.[6]

However, if an owner claims he has no use for an unsolicited service he received, but subsequently makes it obvious that he intends to make use of the work that was done, some Poskim require him to pay the full amount that hired workers typically receive for the service provided, while others say he only has to pay the mishtarshei amount.[7]

There is a major dispute among the Rishonim as to whether the owner's right to demand that the worker undo the work applies to the kind of job or service that workers are usually hired to do in any case. The Shulchan Aruch rules that even for this kind of service, if the owner insists that he does not want it or cannot afford it and would like the work to be removed, he may do so.[8] If the owner instructed the worker to do one form of work, and the worker did something different, it seems that all agree that the owner may demand that the work be undone.[9] On the other hand, if it is clear that the owner is satisfied with the work, and is merely trying to extort the worker, all agree that he must pay the worker.[10]

[1] C.M. 375:2

[2] Rashba Bava Metzia 101a

[3] C.M. 375:2

[4] Be'er Hagolah ad loc.

[5] Nesivos Hamishpat 375:2

[6] Chazon Ish Bava Kama 22:6

[7] C.M. 375:3, Shach 3

[8] C.M. 375:2, see Biur HaGra 2

[9] Sh"ut Pe'as Negev C.M. 50

[10] Rosh Bava Metzia 8:23

May a Homeowner Ban People from Taking a Shortcut Through His Property?

Question: Is it permitted to take a shortcut through someone else's property without permission? Can a homeowner block people from walking through his property, or would this fall under the category of "middas Sodom" because the homeowner isn't losing anything by having people walk through his yard?

Answer: Tosafos understands that the reason one can't charge someone who used his property in a case of zeh nehen v'zeh lo chaseir is because of the rule of "ain kofin al middas Sodom", which basically means: What do you care if someone else derived a benefit as long as you aren't losing anything?

The question is whether middas Sodom just means that you can't charge someone retroactively for enjoyment he had from your property, or if it also means that you can't prevent someone from using your property in the future.

Tosafos says that the rule of middas Sodom does not mean that people do not have full property rights. Homeowners cannot be forced to let people trespass on their property. Although they can't charge them for having done so, they also don't have to allow them to do it in the first place.

Moreover, it could be argued that in most cases allowing people to walk through someone's yard is a case a chaseir, as a loss of privacy is also a loss.

Although the Rishonim do say that there is also a moral imperative not to be like the people of Sodom if there really isn't any loss, still, one cannot be forced to allow people to walk through their property.

Does Somebody Have to Pay for Regularly Sitting in Someone Else's Seat in Shul?

Question: Reuven pays for two seats in his shul. He uses one for himself and the other one is meant for his son. However, his son prefers to daven elsewhere and rarely sits in his seat. Shimon notices the empty seat and begins to sit there every week. Eventually, Reuven tells him that since he is using the seat, he should pay for it. Is Reuven correct?

Answer: This would seem like a case of zeh nehen v'zeh lo chaseir. Since Shimon is not causing Reuven a loss, it would seem that he should be patur.

The Gemara says that two conditions must be met in order to make someone pay for a hana'ah that he receives. 1. The owner must be having a loss in the sense that he could rent out the property being used if the other person wasn't there. In this case, since Reuven cannot sell the other seat, he would not be able to charge for its use. 2. The person having hana'ah can only be obligated to pay for something that would otherwise pay for. In this case, that would mean that Shimon would have to be the type of person who would pay for another seat if this one wasn't available. Whereas, if he is the type of person who wouldn't pay for a seat and would just stand in the back if there was no free seat available, the Gemara implies that he could not be obligated to pay.

Going forward, if Reuven continues to pay for the seat and he wants to use it to put down his talis bag or his coat and hat, he may prevent Shimon from sitting there in the future because he needs the seat for himself. Still, because Shimon is not considered a nehene because he wouldn't pay for a seat in any case, he may not be able to charge him for sitting there.

However, practically speaking, although the Gemara implies to say that one can only charge the person having hana'ah if he is the type of person who would pay for such a benefit, the Poskim rule like the opinion of the Rif that this condition does not need to be met and one can charge someone for using something that is theirs and causing them a loss even if the person would not have been willing to pay for such hana'ah.